

32a Trobada Empresarial al Pirineu

-paraules del cap de Govern, MI Sr Xavier Espot Zamora-

La Seu d'Urgell, 29 d'octubre de 2021

Senyores i senyors,

Bona tarda a tothom,

El retorn gradual a la normalitat que estem vivint no seria complet sense la Trobada Empresarial al Pirineu, que aquest any ens arriba en plena tardor i no a finals de la primavera. I la Trobada Empresarial al Pirineu també estaria incompleta sense la presència d'Andorra.

Aquest any, a més, el leit motiv de la Trobada -la resiliència- encaixa molt bé amb el caràcter andorrà: amb la nostra evolució històrica i amb el nostre present. La resiliència és la capacitat de recuperar ràpidament la normalitat després d'una pertorbació; és, en certa manera, la capacitat d'adaptar-se sense perdre l'essència.

Al llarg dels segles Andorra ha sabut replegar-se i arrecerar-se entre muntanyes davant de pertorbacions, amenaces i condicions poc propícies per a la seva existència: Durant la Revolució Francesa, durant els diversos canvis de règim i cops d'Estat a ambdós costats del Pirineu al llarg del segle XIX, durant la Guerra Civil Espanyola i la Segona Guerra Mundial... La capacitat dels andorrans de fer-se fonedissos durant els conflictes per recuperar després la normalitat ha estat proverbial.

Però no és només una qüestió del passat i de la història, sinó també del nostre present, de la nostra actualitat: Durant els mesos del confinament estricte, la primavera del 2020, el Govern que tinc la responsabilitat d'encapçalar va començar a treballar en un full de ruta -l'Horitzó 2023 o H23- pensat per transformar i enfortir Andorra en clau de sostenibilitat, d'innovació i de resiliència.

El binomi sostenibilitat i innovació ja el teníem clar abans de la pandèmia. Un binomi que - en el cas d'Andorra- havia d'ajudar-nos a avançar en la diversificació de l'economia, ja que el nostre model de creixement estava -i encara està- concentrat en uns sectors pròspers però madurs. Per tant, podem dir que la pandèmia va venir a accelerar -a fer més evident- la necessitat de diversificar l'economia en clau d'innovació i sostenibilitat, però que aquest era un repte que ja coneixíem, que ja teníem plantejat molt abans.

La crisi de la Covid-19 el que va posar damunt la taula va ser la necessitat de la resiliència: de ser capaços d'adaptar-nos a una brusca desacceleració -de fet, a una pràctica aturada- de l'activitat econòmica i -a la vegada- a recuperar el ritme de forma ràpida després de l'aquesta aturada.

De fet el concepte “resiliència empresarial” fa part d'un concepte més ampli: la resiliència econòmica, la resiliència social, la resiliència dels països -en definitiva- i del nostre model de societat.

El Govern d'Andorra -com la majoria de governs europeus- ha dut a terme, al llarg del darrer any i mig, una política per garantir que aquesta resiliència sigui possible. Perquè sabíem que estàvem davant d'una crisi que -en bona mesura- estava provocada per factors exògens al mateix sistema econòmic i que l'important era -si em permeten la metàfora- procurar que el motor no s'apagués perquè poguéssim tornar a funcionar a ple rendiment tan aviat com això fos possible.

Per tant, quan vam posar en marxa els mecanismes de suspensió temporal de contractes - amb una àmplia subvenció pública-, quan vam habilitar un programa d'aval a interès zero per a les empreses, quan vam bonificar pagaments de taxes i contribucions a la Seguretat Social... quan, en definitiva, vam injectar diners i recursos a l'economia, ho vam fer per garantir la resiliència. I quan parlo d'injecció de diners i recursos, en el cas d'Andorra em refereixo a més de 300 milions d'euros; per posar-ho en context: el pressupost anual del Govern és d'uns 450 milions.

Mirin, vostès i nosaltres -els empresaris i els polítics- amb aquesta pandèmia hem descobert -o redescobert- que ens necessitem mútuament. Perquè sense una acció pública decidida, sense una aposta clara pel sosteniment i per la injecció de liquiditat a l'economia, avui no estariem parlant de resiliència, sinó de com superar una recessió sense precedents.

A la història els moviments pendulars són habituals, i les últimes dècades no han estat una excepció: Passant d'un model keynesià en què l'Estat jugava un rol central a l'economia a un model neoliberal en què l'Estat feia nosa. Segurament ara estem reequilibrant una mica aquest pèndol; de fet, ja abans de la pandèmia hi havia qui profetitzava un cert retorn d'un keynesianisme d'Estat petit.

Però no em malinterpretin: Els governs d'Andorra de la darrera dècada -i el nostre no és una excepció- serien catalogats com a ortodoxes o liberals, més que no pas com a keynesians. De fet, a Andorra sempre hem pensat que un dels secrets per tenir un país pròsper és no deixar que el govern es faci massa ric.

Perquè si el Govern andorrà ha pogut fer aquest sobreesforç i desplegar un programa de suport a l'economia productiva sense precedents durant un any i mig, ha estat gràcies a les polítiques de rigor pressupostari i consolidació fiscal implementades durant els anys anteriors i que es van permetre arribar a la crisi de la Covid-19 amb un endeutament equivalent al 34% del producte interior brut.

Per tant, el primer requisit de la resiliència -i aquí torno a l'ortodòxia- és arribar a la crisi amb els comptes equilibrats i l'endeutament sota control.

Però també és cert que potser ha arribat el moment de deixar enrere el *laissez faire* per passar al *faire ensemble*, del “deixar fer” al “fer plegats”. És a dir, utilitzar les eines de què disposen els governs per impulsar estratègicament l'economia.

En primer lloc, la fiscalitat: És evident que el Govern necessita recuperar -en part- la considerable despesa que ha hagut de fer, però també és obvi que un augment indiscriminat d'impostos a les empreses i a les famílies comprometria la recuperació i la competitivitat fiscal. Per això hem optat per un ús estratègic de la fiscalitat: en clau de sostenibilitat, amb una taxa verda sobre els hidrocarburs que es tradueixi en meys dependència dels combustibles fòssils i una mobilitat per sostenible; i amb la introducció de la taxa turística que ha de millorar la qualitat d'una de les nostres indústries principals.

En segon lloc, quan pensem què pot fer el Govern, hem de pensar en el sector públic en el seu conjunt: A Andorra tenim dues empreses de titularitat pública -que operen com a empreses privades, tant pel que fa a la gestió com la contractació- en àmbits estratègics com les telecomunicacions i la producció i distribució d'energia.

Nosaltres no som part de la Unió Europea i no rebrem fons del recovery plan. Però, en certa forma, Andorra Telecom i Forces Elèctriques d'Andorra, són el nostre recovery plan: Perquè són companyies rendibles, sòlides i ben capitalitzades. Unes companyies que ara tenen -a més- una missió estratègica clara: Impulsar la digitalització del texti productiu i del sector públic -en el cas d'Andorra Telecom- i -en el cas de FEDA- contribuir a la transició ecològica, a l'augment de la sobirania energètica i al desenvolupament de les renovables: amb el

desplegament d'un pla d'infraestructures energètiques, de projectes de cogeneració i de district heating i de foment de la iniciativa privada en aquest àmbit.

I el tercer àmbit d'actuació és el disseny d'un marc normatiu i el foment d'un clima empresarial propici per a la diversificació de l'economia en clau d'innovació: Hem posat en marxa el pla Andorra Recerca i Innovació per fomentar models de negoci basats en les noves tecnologies, per atreure nòmades digitals, per definir sandbox regulatoris o per fomentar una nova economia basada en la recerca científica i la innovació tecnològica.

Si alguna cosa bona han tingut els darrers 18 mesos és que Andorra i la seva aposta per una economia d'alt valor afegit han guanyat credibilitat. Bona prova és el projecte del laboratori de recerca en immunologia que una multinacional d'origen català, Grífols, instal·larà properament a la parròquia d'Ordino.

Cito aquest projecte perquè és l'exemple paradigmàtic de la transformació que està vivint el nostre país. Una transformació que ve de lluny, que es va iniciar amb l'intercanvi d'informació fiscal i la sortida de la llista de paradisos fiscals de l'OCDE fa més d'una dècada i que s'ha anat consolidat amb la posada en marxa d'un model fiscal homologable, la signatura de convenis de doble imposició, l'intercanvi automàtic d'informació fiscal, el reforçament de la lluita contra el blanqueig de capitals, l'obertura econòmica, l'extensió dels drets econòmics a tots els residents estrangers, l'adhesió al Fons Monetari Internacional i les negociacions -en curs- per un acord d'associació amb la Unió Europea que ens permeti un accés equilibrat al mercat interior en la línia del que tenen altres països tercers com Liechtenstein o Noruega.

Tota aquesta feina -que he citat només a pinzellades- és la que dona credibilitat a l'aposta per una Andorra oberta, amb una economia diversificada i amb una societat cohesionada.

A més, aquest procés no el volem fer sols, sinó que el volem compartir amb els nostres veïns. Perquè si una cosa ens ha ensenyat la pandèmia ha estat que la interdependència no només es dona entre sector públic i sector privat, sinó també entre països. Durant els temps més durs de la Covid-19, a l'Hospital d'Andorra es van ventilar pacients de l'Alt Urgell. Mesos després, la cooperació d'Espanya i França va ser clau perquè Andorra tingués accés a la compra internacional de vacunes i -més recentment- perquè el passi sanitari andorrà fos homologat amb la de la resta de països d'Europa.

Voldria pensar que la pandèmia ens està portant a un retorn a la centralitat i a la moderació, que ens allunya de fórmules populistes i que posa en valor les institucions de la democràcia representativa. I que això no serà només un miratge.

La situació que hem viscut els últims mesos hauria derivat en una crisi molt profunda si no existissin institucions internacionals com l'Organització Mundial de la Salut o la Unió Europea o si no haguéssim estat capaços d'implementar mecanismes de cooperació entre Estats i també entre territoris veïns. La cooperació lleial i franca entre l'Ajuntament de la Seu d'Urgell i les institucions andorranes ha estat també molt notable i avui, un cop més, la vull agrair.

Deia que aquest procés de transformació d'Andorra també s'ha de llegir en clau de les sinèrgies que podem generar amb els nostres veïns. Avui soc aquí, a la Trobada Empresarial al Pirineu. Fa pocs dies, vaig encapçalar una delegació andorrana a Tolosa per abordar la cooperació entre el Principat i la regió francesa d'Occitanie en àmbits tan diversos com l'energia, la salut o les infraestructures. I d'aquí a poc més d'un mes -gràcies a la implicació andorrana- tindrem els primers vols regulars entre l'aeroport d'Andorra-La Seu i Madrid, fet que ens permetrà connectar-nos amb diverses rutes internacionals.

Senyores i senyors,

No els entretindré més. He aprofitat l'amable invitació de la Trobada Empresarial al Pirineu per repassar els avenços que ha fet Andorra al llarg del darrer any i per animar-los a redescobrir un país que s'està transformant a velocitat de creuer.

Al llarg dels anys, la Trobada Empresarial al Pirineu ha estat una de les finestres que els andorrans teníem per explicar-nos al món. Ja van 32 edicions i esperem que ho poguem seguir fent durant moltes edicions més.

Moltes gràcies i per molts anys.